

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 .
 Helyben hákos hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 .
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásam
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes mértékű ár 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 14.

Allam és város.

Mióta főreáliskolánk régi odujából pompás palotába költözött, egész szelleme, vezetése ujja született és nyugodtan mondhatjuk, hogy ritka tanári karban van olyan igazi kollegiális együttérzés, ritka tanári kar áll olyan magas nivón, mint ezen intézeté.

A város óriási áldozatot hozott ezért az intézetért, melyre a gymnasium mellett feltétlen szüksége volt. De mindezen áldozat mellett, valósággal a kicsinyeskedésig, a bosszantásig ment el az állam a várossal szemben, valahányszor az intézet újabb terhéről volt szó.

A város pedig mit tehetett, — fizetett minden esetben. Utoljára a vízvezeték is ingyen kellett bevezetnie s a fűtést, világítást is ingyen.

Van ennek a modern, igazán szép intézetnek olyan kémiai laboratóriuma, melyhez fogható egyetlen vidéki városban sincs. Hat óriási terem felszerelve a kémiai haladás legujabb eszközeivel s hogy másfél év óta igazán szakkezekben volt a vegytan, minden tekintetben bámulatos haladást mutattak fel e téren a tanulók.

Még boldogult Potássy tanár idejében felszólítást kapott a reáliskola, hogy pompás kémiai termeiben ételvegyszegítő állomást létesítsen.

Mivel azonban a vegyvizsgálat privát studiumot és a kémiában kiváló jártas-

ságot kíván, a felszólításnak nem volt meg a kívánt sikere.

Potássy halála után Gábor Áron került a kémiai tanszékre a budapesti mintagyminnasiumtól.

Mind fegyvelmezés, mind szaktudás tekintetében kiváló erőt nyert benne az intézet, mit legfelsőbb helyen is azzal ismertek el, hogy Potássy után a megürült tanszékre pályázatot nem hirdettek s egy győri tanár kérését, ki egészségi ügyből kérte e kathedrát, visszautasították.

Baróthy főorvos és Berkovics dr. a mint hírt vettek a kiváló szakorvól, azonnal felszólították Gábort, hogy a vegyvizsgáló állomás aktáit tanulmányozza át, tegyen költségeloirányzatot, hogy egyszersmindenkorra mennyi befektetést és évenként mennyi szubvenziót igényelne az állomás létesítése.

Nem sokba került volna a kitűnően felszerelt laboratórium mellett.

Gábor Áron e vakációban 10—10 napi tanulmányt végzett Bécs és Lincz e nemü híres intézeteiben, a hazai hasonló intézményekben.

Éppen jelentéséhez fogott, mikor áthelyeztetésének híre jött.

A tanulmányutra a várostól is biztatást kapott, el is végezte a maga költségén, természetesen azon tudatban, hogy legalább kiadását a város, melynek érdekében fáradt, megtéríti, mit megtéríteni kétségtelenül fog is.

És most hirtelen áthelyezik Sopronba, honnan egy olyan tanár jönne ide, a ki tulajdonképpen természetrajz tanár s mel-

lékesen kémikus s nem is lehet hosszú ideig gondolni rá, hogy vele a vegyvizsgáló állomást megvalósítani lehetne.

A mi az áthelyezés körüli kellemetlen mellékeseményeket illeti, melyek megelőzték ez áthelyezést, azzal foglalkozni a tantestület dolga, de közérdek az, hogy a volt kémiai tanár itt maradjon, a vegyvizsgáló állomás létesüljön.

Potássy tanár már kapott szubvenziót a várostól s halála után a tanács Gábort bizta meg az ügy folytatása és befejezésével s utolsó pillanatban semmisül meg a hosszas vajadás után már dülöre jutott ügy.

Lehetetlen kicsinyelni egy vegyvizsgáló állomás fontosságát s lehetetlen, hogy ha a hatóság felvilágosítja a minisztert, újra a bosszantás politikáját folytatná a várossal szemben s vissza ne vonná ez érthetetlen elhírtelenkedett áthelyezést.

P—y.

A kiegyezés dolga.

A félhivatalosak ma nagy hangosan világgá kürtölik, hogy Rátóton csoda történt, vagyis hogy a kiegyezés megkötött. Körber és Széll most már Ischlbe mennek, a hol a királynak át fogják nyújtani a monarchia születésnapj ajándékát. A monarchia és a dinasztia megvan mentve! Ilyen nyilatkozattal kísérik még bécsi lapok is a kiegyezés nyelbeütéséről szóló hírt. Mintha a sertéskivitel kérdése és a vám-tarifa dolgában felmerült differenciák veszőlyezteték volna a monarchia és a dinasztia fennállását! Az egész dologban azonban, az a

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Frustra.

Mondhatod százszor: elfeledlek!
 Erősebb az emlékezet.
 Mondhatod százszor: nem szeretlek!
 Nem csalhatod meg szívedet.

Hiába keressz új mosolyba!
 Felsíró fájdalomdra írt,
 S míg mást hívsz víg találkozóra:
 Könnyed áztatja a papírt.

Dr. Krüger Aladár.

A k a c z a j.

(Oroszból.)

Irtá: Leo Andrajew.

I.

Fél hétkor meg voltam arról győződve, hogy eljő és boldog voltam. Felső kabátomat vitorlaként lengette a fagyasztó szél; de én nem is éreztem a hideget. Büszkén magasra emelt fővel, diáksipkám hetykén oldalt csapva, merész önteltséggel néztem magam köré, mintha egy világot hódítottam volna meg. Csak négy nap óta szerettem őt, ami még fokozta hódításom büszke tudatát. Gyors megkötöttem léptekkel siettem a találka helyére.

Egy negyeddel hét óra előtt már két gombot összekapcsoltam a kabátomon s a mellettem elhaladó nőket kissé bosszusan nézegettem. Csak az a másik volt eszemben; ezek az idegen nők csak zavarólag hatottak a hangulatomra.

Őt perczelhet hét óra előtt melegen lettem. Két perczelhet hét előtt fáztam. Pontban hét órakor meg voltam arról győződve, hogy nem fog eljönni. És fél kilenczkor a föld legnyomorúságosabb teremtményeként éreztem magam.

Kabátom az utolsó gombig össze volt kapcsolva; a gallérját feltűrtem s a sipkám az orromig lehuztam, amely kékesen pirosított a hidegtől. A hajamat, a bajuszomat és a szememet fehér dér lepte be; a fogaim pedig hangosan vaczogtak. Lassu csoszogásomról és hajlott derekamról bizvást vén agga tyánonak tarthattak volna, aki valami látogatóból hazafelé siet a menházba.

Es mindezt neki köszönhettem!
 Az ördögbe! . . . Nem szabad . . . Talán nem távozhatott el; talán beteg lett; talán meghalt! Es én káromkodom . . .

II.

— Eugenia Nikolajevna ma szintén ott van, — felelte egy kollégám, egy diák, minden utógondolat nélkül; hiszen nem is tudhatta a fiu, hogy én Eugenia Nikolajevnát

ebben a dermesztő időben fél héttől kilenczig vártam.

— Ugy! — mormogtam én és a belsőmben valami azt kiáltotta: az ördögbe! . . . Ott van — ami annyit jelent, hogy Polosovéknál van estélyen. Polosovékat sohsem vágytam meglátogatni, de ma elmegegyek hozzájuk.

— Signori! — kiáltottam vidáman. — Ma karácsony van, ma mindenki vigad; vigadjunk mi is!

— De hogyan? — kérdezte az egyik szomoruan.

— De hol? — tette hozzá a másik.

— Bújjunk áruhába és nyissunk be mindenüvé, ahol estély van, — döntöttem el én a vitát.

Es ezekben az érzékellen emberekbe csakugyan egyszerre vidámság ömlött. Kiáltoztak, énekeltek és ugrálni kezdtek; hálások voltak irántam és összeszámoltuk a készpénzünket.

Félóra alatt összetoboroztuk a városban az összes magános, unatkozó diákokat és mintegy tizen, őriöngő manókhöz hasonló fickókat, elvágattunk a parókakészítőkhöz, akinek kosztümjei is voltak.

En valami fenségeset akartam, a mi nehézkes természetemhez legjobban illik.

— Adjon nekem egy spanyol grandot ábrázoló ruhát, — mondtam.

Bizonyosan túlságosan hosszú grandról hámozták le ezt a diszruhát, mert amint beléje bújtam, úgy éreztem magam, mintha elvesztem

szomorú, hogy ennek a komédiának — mert csak annak lehet nevezni Körber és Széll tribulációját — ismét Magyarország adta meg az arát. Nem is szólva az egyéb engedményekről, csak azt akarjuk kiemelni, hogy Széll Kálmán még az *olasz borklauzulát* sem tudta megszüntetni. A magyar bortermelők ezen átka továbbra is fenn fog állani.

A mi a kiegyezés további sorát illeti, erre nézve szabadelvű párti körökben az a nézet van elterjedve, hogy az idevonatkozó javaslatok mindjárt az ülészak elején a képviselőház elé fognak terjesztetni. Addig alig fog azokból valami a nyilvánosságba kiszivárogni. A magyar parlamentben — ez a kormánypárti körök felfogása — nem várnak hevesebb vitákat és a Kossuth-párt akciójától sem tartanak. Mi azt hisszük, hogy a kormány e tekintetben erősen csalatkozik, mert a Kossuth-párt teljes erővel végig fogja küzdeni a barozot az önálló vánterület mellett.

A francia vallásüldözés.

A franciaországi események napról-napra komolyabb jelleget öltenek. A hadseregben szaporodik azoknak a tiszteknek a száma, akik vonakodnak csapataikat a zárdaiskolák ellen vezetni, másrészt pedig az ország északnyugati megyéiben az ellentállás a kormány rendeleteinek végrehajtása ellen folyton növekedik. Különösen a parasztok tanúsítanak nagy ellentállást és egy helyen új falat építenek a zárdaiskola elé. A rendőrbiztosok mellé ezeken a vidékeken egész csapatokat kell rendelni, hogy megbízatásukban eljárhasanak. Mindezeknél kellemetlenebb a kormányra nézve a lyoni felelővíteli bíróságnak az a döntése, hogy az egyik ottani zárdáról a hivatalos pecsétek eltávolítandók, mint-hogy az iskola bezárása törvénytelen. E szerint több szerzet a legalis ultra lépett és a kormány rendeletei ellen a bíróságoknál keres orvoslást. Ez nagy zavart idézhet elő és csak fokozni fogja a kormány nehézségeit.

A bajor művészeti költségvetés.

Vilmos császárt minden érdeklő és minden alkalmat felhasznál arra, hogy véleményének eklatáns módon kifejezést adjon. Most is sürgőnyt menesztett a bajor herceghez, melyben felháborodásának ad kifejezést a fölött, hogy a bajor képviselőház többsége a művészeti czélokra szánt hitelt törölte. A császár a törölt összeget a sajtójából ajánlja fel a bajor regens hercegnek, a ki azt válaszolta a császárnak, hogy nagyon köszöni az érdeklődést, de az a körülmény, hogy a felsőház a hiteletet visszaállította, lehetővé teszi neki, hogy mégis rendelkezessék a törölt összegekkel. Ezt a táviratváltást hivatalosan közzétették, bizonyára azzal a czélzattal, hogy a bajor centrumot megpuhítsák. A bajor centrum tudvalevőleg Lendmann miniszter menesztése miatt haragudott meg a kormányra és ezért megtagadták a művészeti czélokra kért hitelt.

Rendjel-éhség.

Az éhes ember vendéglőbe megy, fizet és kap valamit, a mivel éhségét csillapítja. Ugyanígy van a rendjellekkel is. A ki éhes rájuk, fizet és kap rendjelet.

Vannak emberek, a kiknél a rendjel épp oly fontos élelmi cikk, mint például a — nemesség. Hogy pásszol-e rájuk a rendjel vagy a nemesség, azzal legkevésbé sem törődnek. Így lesznek pohns bankárokból »I. osztályú lovagok«, felesperedett vígáczekből »az oroszlanrend lovagjai«, méltó párijatul a »hatvany Schwartz«, »bereg (bereg) Rosenthal« stb. magyar neveseknek.

Hogy az egész micsoda egyszerűen megy, annak most közlik a módját. Hirdetést bocsátott ki egy ur egy német lapban, a melyben ajánlkozik rendjellek beszerzésére. Egy újságíró kíváncsiságból megkereste a rendjel közvetítőt urat. Kapott is pontos, kereskedelmi stílusban tartott választ és *árjegyzéket*.

A válaszban azt írja a nyájas közvetítő, hogy ő komoly üzletember, aki nem utazik becsapásban. Nem is kér egy krajczárt sem, mielőtt kliense nem jut az óhajtott rendjel tényleges birtokába. A kliensek csak bánat-

pénzt kell letennie egy jóhírű kereskedőháznál.

Az árjegyzékből pedig álljon itt mutatón a következő szemelvény:

Állam.	Rend	Szabott ár márkában
San-Marino	Lovag-rend	2.000
Tunisz	Nisan el Iftikár-rend	1.800
Perzsia	Nap- és Oroszlán-rend	3.500
Törökország	Medzsidje-rend	3.500
Spanyolország	III. Károly-rend	6.000
"	Ugyanazok csillaggal	7.500
Portugália	Villa Vicosa-rend	4.000
Olaszország	Korona-rend	5.000
Szerbia	Takova-rend	3.000
Románia	Románia csillaga-rend	4.000
Venezuela	Bolivar-rend	2.000
Liberia	Megváltás-rend	1.000
Ausztria	Vaskorona-rend lovagkeresztje	60.000
"	A német német lovagrend Mária-keresztje	1.200
"	Egy német állam nagyon népszerű lovagkeresztje	5.000

A rendjelközvetítő ur ajánlkozik azonfelül nemesség, bárói és grófi czimek megszerzésére is. Ezek is szabott áron szállítatnak: 18.000 és 60.000 márka közt mozognak az árak.

Igy aztán nem csoda, ha ma a bankárok kapják a legtöbb rendjelet, mint *érdemes* hazafiak. De az sem csoda, ha a német szociáldemokraták a vántarifa tárgyalásakor indítványt nyújtottak be, hogy a külföldi rendjeleket is adóztassák meg, még pedig mint — játékszereket.

Drága kis játékszerek, szép vámjövedelemre lehetne belőlük szert tenni.

Kossuth-ünnep Nagyváradon.

— A város ünnepe. —

Kossuth Lajos századik születésnapjának megünneplésére készül az egész ország. Házias, lelkes ünnep lesz ez szerte a házában, méltó történelmük ezen nagy alakjának emlékéhez.

Nagyváradon a 48-as függetlenségi párt kezdeményezte az ünneplést s ehhez képest Szokoly Tamás, Beozkay Lajos, dr. Altmann

volna valami rengeteg teremben. Kimásztam ismét a ruhalmzából és másfelét kértem.

— Tetszik talán egy clown-ruha? Tarka... teli csörgővel?

— Egy clown! kiáltottam fel méltatlankodással.

— Akkor hát egy banduát! Ugy... hatalmas kalap... és egy tör.

— Tör! — helyes, ez megfelel a terveimnek.

Sajnos azonban, a bandita, akinek maradványait magamra öltöttem, alig érte el a gyermekkorát. A legvalószínűbb, hogy az átkozott ruhát nyolcz éves fiúcskára szabták. Nem használhattam. De nem felelt meg az apród sem, olyan tarka volt, akár egy tigris; a »szerzetes« pedig tele volt egérlyukkal.

— No mi lesz veled? Későre jár! sürgöttek a pajtások, akik már jórészt elkészültek. Egyetlen kosztüm maradt már csak hátra, — egy előkelő chinai ruhája.

— Adja ide azt a chinait! — kiáltottam izgatottan, aztán sietve beleigazodtam a furcsa ruha-labirintusba, melynek tarka zagyvaléka igen különös hatást keltett.

— Es az álarczó!

Ez amolyan szörnyetegféle ábrázolat volt. Orra, szemel, szája volt ugyan, mint az emberi lényeknek, de összeségében fantasztikus szörnyetegnek tetszett.

Pajtásaim dűledtek a kacajtól, a di-

vánon hemperegtek és engem lapdamódra dobáltak egyik kőzből a másikba.

— Ez lesz a legeredetibb maszka! kiáltottak valamennyien. Ez a tulságos jókedvű hatás nagyon elszomorított; de mikor tükörbe pillantottam, belőlem is kitört a kacaj. Igen, ez eredeti lesz.

— Semmi szín alatt sem vonjuk le az álarczunkat — határozottuk el utközben.

— Adjuk szavunkat erre!

— Szavunkat! szavunkat!

III.

Valóban a legeredetibb maszka volt az enyém. Az emberek mind utáram futottak, lökdöstek, ránczigtáltak; és amikor dühösen elmentük fordultam, harsogó kacaj volt a felelet. Mint valami hullámgyűrű, úgy ölelt körül az áradat: a szakadatlanul kacagó, szinte őrzöngő áradat, a mely jó kedvében csaknem megfojtott engem. Sőt tánczra is kaptak és sodortak magukkal, hogy forogni éreztem magam körül a világot. Pedig milyen távol voltam én ettől a világtól! Milyen egyedül éreztem magam egy álarcz alatt!

Végre békében hagytak. Dühösen és ingerlékenyen, de mégis szeliden néztem őt és megszólítottam:

— En vagyok.

Meglepetten, csodálkozva bámult reám; a szemel tágra nyíltan meredtek felém és — az

ő ajkain is kitört a kacaj, a csangó, hangos, vidám kacaj.

— Igen, én vagyok — ismételttem újra és mosolyogtam. »Miért nem jött el ma?« — Ő nevetett; szívőből, vidáman nevetett csak, »Mélyen sértett, úgy fáj a szívem«, sutlogtam a könyörögtem a feleletért.

De csak nevetett. Sötét szemel mélyében mint a nap, úgy sugazott a jó kedv; mint az izzó, szenvedélyes, de kegyetlen nap.

— Mi lelte hát?

— Őa az? — felelte most, kissé mérsékelve a jó kedvét. »Milyen neveltséges!«

Most már haraggal fakadtam ki:

— Hát nem resteli magát, hogy ennyire kacag? Nem érzi, hogy a mögött a neveltséges torzabrázat alatt az én eleven, szenvedő arczom rejtőzik? Hiszen csak azért tettem föl, hogy őt láthassam. Reményt támasztott beennem a szerelme iránt és egyszerre, hirtelen kitépte belőlem ismét a reményt. Miért nem jött el?

Ő komolylyá lett egy pillanatra, hogy válszóljon, de amint ismét reám nézett, ajkai mosolyra fordultak, szemel felcsillantak és újra előtört belőle a kacaj, a feltartóztatlan kacaj. Fuldokolva mondta:

— Nézze csak... magát... a tükörben!... Ob, milyen... furcsa!

Megragadtam a karját és vadul rári-valltam:

— Megtiltom, hogy nevensen!

Jakab és Halász Lajos törvényhatósági bizottsági tagok indítványát adta be Nagyváradi városához, amelyben indítványozták, hogy mondja ki a törvényhatósága nevezetes évforduló megünneplését és a módok megbeszélésére egy bizottságot küldjön ki.

Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága tegnapi közgyűlésében kialakított az indítványt.

A közgyűlés ezen részét a következőkben adjuk:

Bordé Ferenc főjegyző felolvasta a városi tanács következő előterjesztését:

Tekintetes Törvényhatóság!

Ez év szeptember havának 19-ikén 100 éves fordulójára lesz Kossuth Lajos születése napjának; hazafias kötelességünknek tartjuk, hogy e napról kegyelettel megemlékezzünk s ennek megünneplése tárgyában javaslatunkat Arad sz. kir. város törvényhatósága e tárgyban intézett megkeresésével és Szokoly Tamás és társai által benyújtott kérvényével tisztelettel betérjeszljük. (Halljuk!) Meggyőződésünk tek. törvényhatósági bizottság, hogy Kossuth Lajos emléke sokkal mélyebben van bevésvé hazánk minden polgárának szívébe, hogysem hervadhatatlan érdemeit ez alkalommal felsorolnunk szükséges volna; lángoló hazaszeretete, a szabadságért dobogni soha meg nem szűnő szíve, a haza javára irányuló bölcs munkássága teremtette meg az 1848-iki törvényeket, mely a polgárság mielőbbi szerezte meg szabadságát és függetlenségét. (Élénk tetszés.) Meggyőződésünk tek. törvényhatósági bizottság, hogy nemcsak kötelességből, de hazafini érület és kegyelet ragaszkodás által vezérelve járul hozzá a város minden polgára, hogy kegyeletének és hálójának kifejezést adjon, hogy Kossuth Lajos születésének száz éves fordulóját megünneplje. (Éljenzés.) Méltónak kell ez ünneplésnek lenni, mert Kossuth Lajos nevéhez nemzetünk életének legszebb, legdicsebb korszaka fűződik s ezen hazafias érület és kegyelet ragaszkodás által vezéreltetve tisztelettel indítványozzuk, miszerint: a tek. törvényhatósági bizottság határozatilag mondja ki, hogy Kossuth Lajos születésének századik évfordulója, 1902. szeptember hó 19-ik napjának méltó megünneplését elhatározta (zajos éljenzés) s annak előkészítése s rendezésére saját kebeléből a polgármester elnöke alatt bizottságot küld ki. Tisztelettel kérjük a tek. törvényhatósági bizottságot, miszerint határozati javaslatunkat elfogadni méltóztatásuk. (Élénk éljenzés.)

Erre megszeppent s komoly lett. Lágyan, szeretettel szóltam most hozzá, felárva előtte szenvedélyes lelkemet, féltékenységet, vágyódó szerelmemet. Ő meghallgatott, csöndes maradt; de jól láttam a küzdő arcvonásain a fenyegető fordulatot...

— Nem, nem bírom tovább... — fakadt ki aztán ajkain az őszinteség és — kacagott.

Oh, ha csak egy pillanatra bár megmutathattam volna neki feldúlt arcomat, könnyel teit szememet, fájdalomtól vonagló ajkaimat... Ő egyre csak kacagott; lélelmetesen, hogy habozni éreztem egész lelkemet. Kacagott még akkor is, amidőn lassan tovább csoszogtam a kavargó embertömegben, a mely körülöttem bujogott.

IV.

Fáradtan vánszorogtunk hazafelé az elcsöndesült utcákon át. A fiúk pompásan mulattak, a mint az est emlékeit egymásnak elmondták. Csak én voltam csöndes, hallgatag.

Rámtámadtak:

— Micsoda sikered volt! Soha életemben így nem hallottam még kacagni... De várj csak, mit mivelsz, pojtás? Mért téped le az álarcodat? Fiúk, ez megbolondult! Nézzétek, szétlépi a ruháját! — Sir!!

Az indítványt lelkesült tetszés és éljenzéssel egyhangulag elfogadták.

Az ünneplés módjainak megállapítására **Rimler Károly** polgármester elnöke alatt **Bordé Ferenc**, **Komlóssy József**, **Hlatky Endre**, dr. **Hoványi Géza**, **Rádl Ödön**, **Szokoly Tamás**, **Beczka Lajos**, **Halász Lajos**, **Rácz Mihály** és dr. **Dőri Ferenc** bizottsági tagokat küldték ki.

Gyakorlati oktatás.

A postánál üdvös reformot tervez a kereskedelmi miniszter. A lapok ma hirt adnak róla, hogy meg fogják szüntetni a posta- és táviróságétszti állásokat és nem lesz többé segédszti tanfolyam, hanem a helyett a postazentul úgy fogja nevelni magának a segédsztiakat gyakorlati uton.

Manapság, mikorra a sok elméletbe szinte beleszürköl már a gyermeklélek is, mikor sem vége, sem hossza nincs a sok iskolának, melyben száraz elméletekkel tömik tele az ifjúságot s agyába annyi fölsleges balasztot raktároznak el, hogy maga sem tudja a kaoszól kiválogatni azt, a mi neki szükséges: — manapság valóságos hosannával kell fogadni ezt a tervet, nemcsak mert magában véve üdvös, hanem azért is, mert élénk világot vet annak a rendszernek a különös voltára, mely a gyakorlati szükségletekre legalább is annyi súlyt helyez, mint az elméletre.

Mert a mai állapotoknak s a nehéz megélhetési viszonyoknak nem legkisebb részben rejlik abban az okuk, hogy az ember későn szabadul ki az iskola falai közül s olyan korban kezdhet csak hozzá az élet tulajdonképpeni feladataihoz, a milyen korban régi időkben már meglelt, kész emberek állottak az élet küzdő porondján.

A középosztályról van itt szó első sorban. A középosztályhoz tartozó családapák mind úgy akarja gyermekét a nagyvilágba kibocsátani, hogy a gyermek megszerozzen minden szükséges kvalifikációt, a mire választott pályája kötelezi.

Nos, ez mivel jár?

Jár azzal, hogy a családapára hárul gyermeke fönntartásának gondja és terhe oly időben is, mikor ez a gyermek bizony már maga is megszerezhetné a szükségleteit, ha a mai rendszer nem szorítaná még az iskolába.

Nem vesszük az ugynevezett tudományos pályákat, az orvosi, ügyvédi, szóval ama pályákat, melyek főiskolai studiumot is követelnek. Hanem nézzük a többi pályák egész sorozatát. A ki magánhivatalnoknak vagy ehhez hasonlóknak készül, attól is legalább érettségi vizsgálatot kíván meg a mai rendszer, úgy hogy legalább tizenhét-tizenöt éves ifju már akkor, a mikor még a kezdet kezdetén áll. Mert az érettségi nem ad meg mást, csak minősítést.

Hát ha már arról van szó, hogy előről kezdjük a dolgot, akkor jó mennél korábban megkezdeni. Ha a sok elmélet és a csupa pusztá elmélet mind hiúságos semmiségnek bizonyul, akkor hevesebb volna az életpályák egész sorozatán a gyakorlati oktatást érvényre juttatni.

A posta előjár ime a jó példával. Vajha követője akadna mentől több és mentől előbb!

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Városi közgyűlés.

Alig három órai tanácskozás után befejezte Nagyváradi város törvényhatósága rendes havi közgyűlését; pedig egy óránál több időt vett igénybe az interpellációk tömege. Egyedül **Szokoly Tamás** öt tárgyban interpellált.

És szerencsés volt a polgármester; minden válaszáat tudomásul vették maguk az interpellálóknak. Ilyen rekordot már rég nem ért el Nagyváradi polgármestere.

A Kossuth Lajos születésének megünneplése és a Tisza Kálmán emlékének megörökítése sem keltett vitát. Egyetlen szó nélkül elfogadták.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt. Jelen voltak:

Dr. **Konrád Márk**, **Rácz Mihály**, **Stark Gyula**, **Dr. Altman Jakab**, **Balogh Döme**, **Beczka Lajos**, **Czeglédy Jeremiás**, **Daday József**, **Déry János**, **Dr. Grósz Menyhért**, **Halász Lajos**, **Széles Lajos**, **Weisz Károly**, **Feldmann Izidor**, **Gábel Jakab**, **Szmetka György**, **Dr. Gyémánt Jenő**, **Munk Jakab**, **Peknovits Imre**, **Rothmann Jakab**, **Dr. Sonnenfeld Zsigmond**, **Száhlender Károly**, **Weimann Béla**, **Rimler Károly**, **Bordé Ferenc**, **Szűts Dezső**, **Eleméry Ferenc**, **Gerő Ármin**, **Komlóssy József**, **Lukács Ödön**, **Tóth Márton**, **Sztarill János**, **Dr. Baróthy Ákos**, **Ragány János**, **Nemes Jenő**, **Szűcs Géza**.

A közgyűlés megnyitása után a polgármester havi jelentését olvasták fel, melynek a közizgatásra vonatkozó adatait már közölik.

Felemlíti még a jelentés, hogy dr. **Schlauch** Lőrincz bírópüspök hagyományából 300 koronát kiosztott a polgármester a városi szegények között. (700 koronát pedig a három plebánián és a temetés után a püspöki székháznál osztottak ki, amit a közgyűlésen közbeszóó gyengébbek miatt jegyzünk meg).

A jelentést tudomásul vették.

Az interpellációk özöne.

A jelentés kapcsán megeredtek az interpellációk.

Szokoly Tamás öt dologban szólalt fel. —

1. A polgármestertől felvilágosítást kért arra nézve, hogy Gábor Áron főrálliskolai tanár kapott-e a várostól ösztöndíjat tanulmányutra, vagy nem? —
2. Tapasztalati tény, hogy a szárnyas állatok behozatala a nagyváradi piacra, rhamosan csökken. Ennek a hátrányát a közönség érzi, mert megdrágult a baromfi. Ennek az az oka, mert Klemens Péter h. vámfelügyelő rendeletet adott, amely szerint minden darab csirke stb. után 2 kr. vámot szednek a sorompóknál. Ez a fogyasztó közönség zsebére megy. A tanács mesterséges uton megdrágítja a piacot. A miniszter pedig szigoruan meghagyta, hogy a vámonknál nem szabad a követelvéstől egyebet szedni; a díjazásban pedig ilyen követelvény nincs. Nagyváradi nem zárt város. Ha pénzre van a városnak szüksége, ezt nem a tanács önkényüleg, hanem a törvényhatóság felhatalmazása alapján szedheti be. — A baromfi forgalom el van terelve Nagyváradról. Azonnal intézkedést kér a rendelet visszavonására, hogy a vámonknál ne szedjenek semmiféle törvénytelen vámonkat, helypénzt. —
3. A városi istállóknban 53 darab ló van s mégis az új építkezések megvizsgálásához a város közegei bérkocsikat vesznek igénybe s ezen czimenzákokat fizet ki a város. Utasítsák a tanácsot, hogy ilyen közczélokra a városi fogatokat használják. —
4. Kifogásolja, hogy a mérnöki hivatal egész nap és állandóan lefoglal egy városi kocsi, amit meg kell szüntetni. A város fogatait csak a városi dolgaira használják. —
5. Végül annak előterjesztését kívánja, hogy a vámjövetelemből a vámosok egyenkint milyen

arányban kaptak jutalékot. Panasz van, hogy a felosztás igazságtalan.

A huszfogyasztási adó leszállítása.

Czeglédy Jeremiás a vágóhídi jégkészítő gép és a jégkamara ügyének megfeneklése miatt interpellál s annak felállítását sürgeti. — Fel- említi továbbá, hogy a jelenlegi főjegyző, mint pénzügyi tanácsnok belevitte a várost, hogy a huszfogyasztási adót tetemesen emelje 3 évre. Ez az idő körülbelül már eltelt, tehát kéri, hogy a közönség és a mészáros és hentes iparosok érdekében a régi összegre szállítsák le.

A Körözs-szabályozás terve.

Pekanovits Imre úgy látja, hogy az interpellációk feledésbe mennek. Ezért írásban tett indítványt, hogy a város keresse meg a földmívelésügyi minisztert az iránt, hogy a kultur- mérnöki hivattal ingyen dolgoztassa ki a Sebes-Körözs nagyváradi vonalának helyszin- rajzát és szabályozási tervét. A tanács az in- dítványtól eltérőleg, a városi mérnöki hivattal bizta meg, hogy a helyszinrajzot készítse el. Ez nem végezheti el a munkát elfoglaltságánál fogva s teljes jó munkát ugyanis csak a kultur- mérnöki hivatal nyújthat. Kéri a polgármes- tert, hogy indítványát terjessze a közgyűlés elé.

Gábel Jakab a Kiss László anyakönyvve- zető ügyében interpellált. Kiss László helyettes anyakönyvvezetőt ezen állásából elmozdították s egyúttal a városi havidíjas állásából is elbo- csátották. A miniszter visszahelyezte a helyet- tes anyakönyvvezető állásba, de a polgármes- ter a havidíjas állásba nem helyezte vissza. Ez iránt Kiss beadványokkal fordult a törvényha- tósághoz, de azokat nem terjesztették elő.

A katonák német átiratai.

Halász Lajos erősen kikelt az ellen, hogy nem vagyunk eléggé sovínisták. Minden nem- zetiség védi a nyelvét s gonyol bennünket. Tetszés között kéri a polgármestert, van-e tudomása arról, hogy a katonaság állandóan német átiratokat küld a városhoz, a mi tör- vénytelen. A miniszter kiadta a rendeletét, amely megszabja a községek és városok ne- veit s a katonaság következetesen Grosswar- deinnak czimezi átirataiban Nagyváradot. Haj- landó-e e tekintetben a polgármester intéz- kedni?

A polgármester válasza.

Rimler Károly gyengélkedése miatt rü- viden válaszol az interpellációkra. Gábor Aron főreáliskolai tanár ösztöndíjat nem kapott a várostól. Elhunyt elődje meg lett bizva a vegy- kísérelti állomás kérdésének tanulmányozásá- val. Gábor Aron arra vállalkozott, hogy foly- tatja a megkezdett munkát s erre a tanács- tól felhatalmazást nyert. — Az aprómarhákat illetőleg a vámoknál nem követnek el injuriát. Helypénz és kövezetvám címén 2—2 fillért vesznek; ezt csak az fizeti a vámoknál, aki akarja. Utána néz a dolognak. A behozatal csökkenését az okozza, hogy Szalontán egy vállalat tömegesen szedi össze ezeket az álla- tokat s kiszállítja külföldre. — A város fogat- tának használatát illetőleg minden szükséges intézkedést megtesznek, hogy csak hivatalos dolgokra használják fel azokat. — A vámjuta- lékok felosztásának kimutatását a múlt havi közgyűlés elé terjesztették. Vannak, akik jog- sérelemlről panaszkodnak; ezek kérvényeztek is és kérvényeiket tárgyalni fogják. — Czeg- lédy Jenőnek válaszul, kijelenti a polgár- mester, hogy a vágóhídi jégkészítést a villa- mos telep kiépítése után már a közel jövőben megoldják. Most kidobott pénz volna gőzgépe-

ket berendezni, mikor olcsóbban jut majd a város a villamos erőhöz. — **Pekanovits** Imre interpellációjára megjegyzi, hogy a mérnöki hivattal a folyammeder mostani állapotának felvételére utasították s azután teszik át a kérdést a kulturmérnöki hivatalhoz. — **Gábel** Jakab felszólalására röviden felel. Tudtával a törvényhatósághoz Kiss László nem intézett semmiféle beadványt. — **Halász** Lajos haza- fias felszólalását osztja. De megjegyzi, hogy a miniszter rendelete értelmében a hadtestpa- rancsnokságok mindazon ügyekben, amelyek iniciatíve ötélik erednek, a hadsereg nyel- vén küldhetik átirataikat. Az ezredek, zászló- aljak stb. azonban csak magyarul levelezhet- nek a hatóságokkal. Igéri, hogy a minisz- ter rendeletét szószerint fogja végrehajtani. (Eljenzés.)

Pekanovits Imre felvilágosításul megjegyzi, hogy a polgármester félreértette az ő indítvá- nyát. Eppen a helyszinelés a legnagyobb munka s erre kéri fel a kulturmérnökséget.

Az interpellálók, rövid észrevétel után a polgármester válaszát tudomásul vették.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter jóváhagyó átiratát Moskovits Mór és Fia cég- telepéhez engedélyezett iparvágány üzemének korlátozása tárgyában — tudomásul vették.

A gazdasági munkások segélyalapjáról el- fogadott szabályrendelet jóváhagyását szintén tudomásul vették.

Szilágymegye meghívta a várost a szept. 18 án Zilahon végbemenő Wesselényi szobor- leleplezési ünnepélyre. — A törvényhatóság a polgármestert küldte ki az ünnepélyre s az azon résztvenni óhajtó törvényhatósági bizott- sági tagok a polgármesternél jelentkez- zenek.

Tisza Kálmán emléke.

Egy korábbi közgyűlési határozatnak meg- felelőleg a tanács előterjesztést tett a Tisza Kálmán emlékének megörökítése tárgyában. A tanács javasolta, hogy a Széchenyi-térnek **Jakab Mihály-utczától** a Nagyhidig terjedő ré- szét Tisza Kálmán-utczának nevezzék el; szülőházára emléktáblát helyezzenek. Továbbá egy végrehajtó bizottságot küldjenek ki, amely Biharvármegye küldöttjeivel a felállítandó szobor ügyében tanácskozzék.

Az előterjesztést egyhangulag elfogadták.

Elfogadták a Szakács Lajos és Pekkert Ignác telekvétele ügyében előterjesztett javas- latot.

A birtokváltozásokról szóló szabályrende- letnek 10 évre leendő meghosszabbítását kéri a város a minisztertől.

Az utmester, utkaparók és a gátfelügyelők szolgálati viszonyait megállapító szabályzat mó- dósítását elfogadták.

A faiskolákról és a közutak befásításáról alkotott szabályrendelet tárgyalását, **Szokoly** Tamás indítványára a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

Elfogadták a tanács javaslatát Rimanóczy Kálmán és Karner Gyula köztér bérletére vonatkozólag; a báró Fejérváry Géza m. kir. honvédszár laktanyánál szükséges építkezé- sekre vonatkozólag.

Mihelfi Pál felebbezését a telke alatt elvonuló csatorna építése tárgyában hozott ha- tározata ellen elvetették.

Hosszabb vita keletkezett Száhlender Ká- rolynak az utcavonalak szabályozása tárgyá- ban beadott indítványa felett. A tanács azt javasolta, hogy figyelemben tartás végett adják ki az indítványt a tanácsnak.

Szokoly Tamás, **Pekanovits** Imre és **Rim- ler** Károly polgármester hozzászólása után, **Pekanovits** indítványára utasították a tanácsot, hogy 1904. év végéig készíttesse el az utvona- lak tervét.

Szabó Gyulának megengedték, hogy a

kérelemben foglalt kikötések mellett a kuglizót az utca felől építhesse fel.

A Fekete Sas alatti 4. és 6. sz. bolt- helyiségekre megtartott árverést megsemmisí- tették.

A tanács előterjesztést tett, hogy a köz- ségi elemi iskoláknál létesített V. és VI. osz- tályok felállítván, a közs. polgári fuiskolá- nál a parallel osztályokat fokozatosan szün- tessék be.

Az előterjesztést oly módosítással fogad- ták el, hogy figyelemmel lesz a tanács arra, mily számmal lesznek a beiratások az V. osz- tályokban. Ha ezekbe feles számmal lesz be- iratkozó, akkor a polgári parallel osztályt is fenttartják.

Még néhány szabadság iránti kérvényt in- téztek el s a közgyűlés véget ért.

A hadapródiskola uton.

A hadapródok Triesztbe megérkezvén, tús- tént a város nevezetességeinek megtekintéséhez láttak és első nap magyaros vacsora után a »König von Ungarn« szállodában, megnézték a triszi esti korzót. Másnap a szerencsétlen Miksa császár tündérekastélyába rándultak ki.

Az a csöndesen haragvó tenger, mintha a sors elleni zúgolódását akarná kifejezni, a bűbájossá varázsolta kis kiálló szirtfokot oly lágyan mossa habjaival. Minden darabka földet emberi kéz hordott arra a kopár szik- lára s tette egy paradicsommá — szeretetből az iránt a fejedelmi sarj, az iránt a szeren- csétlen császár iránt, ki búcsuja után sohasem látta többé azt.

A gyönyörű pálmák által körülvéve áll a lak, ugyanugy mint ura elhagyta egykor s áhitattal mentek végig az ifjak e tulajdono- suk emléke által megszentelt termeken és helyeken.

A trón terem, Sarolta császárné fogadó termei, a nagy ebédlő mind mesés pompával vannak berendezve. Látták a császári pár kis házi kápolnáját is, melyben nemrég a Lónyai grófi pár esküvője volt.

Másnap a »Loyd Arsenal« megtekintése következett, hol a villamos erőátvitel valódi csodáit lehetett látni, a rettenetes munkát végző gépekben. Megnézték a monarchia két új készülő óriási pánczél csatahajóját, a »Habs- burg« és »Arpadot« is. Mindegyike cirka 6,000,000 kerül.

A remek temető megtekintése a délutánra maradt. A művészi szimbolikus szobrok, le- bilincselő hatással lehetnek a műértőre, de könnyekre fakasztják a laikust. Az édes csend: a bólogató árnyas fák oly melankólikus benyó- mást tesznek a szemlélőre.

Este a korzón magyarokra is akadtak, kik szívesen kalauzolták a ritkán látható honfűt- sakat. Általában van egy kis magyar élet Triesztben, mert az ott élő, nagobbára hi- vatalnok magyarok a »Trieszti Magyar Kör« — (Circolo Triesti ano Ungherese)-be ala- kulva, nem felejtik hazájukat.

Két napi tartózkodás után hétfőn este el- utaztak a hadapródok Budapestre. Megérkezés után másnap a királyi várpalotát a halász- bástyát s a Margit-szigetet, szerdán pedig az »Iparművészeti Múzeum«-ot, Nemzeti muzeumot, a bazilikát, az országházat és az állatkertet nézték meg.

Ma már ismét városunkba érkeztek vissza az érdekes és tanulságos tanulmányut után, hogy néhány nap mulva végleg búcsút vegyenek az intézettől, szeretett parancsnokuktól és taná- raiktól s kimenjenek küzdeni arra a nagy útra, melynek a neve: élet!

Sok szerencsét!

Inconnu

UJDONSÁGOK.

Nagyboldogasszony.

Az Isten anyja legnagyobb ünnepét üli ma a katolikus egyház. Mária menybe menetének évfordulója e nap, mely minékünk magyaroknak kétszeres ünnep, mert e napon ajánlotta első szent királyunk országát Mária oltalmába. Századok tradíciói hagyományos magyar ünneppé avatták e napot, mikor országszerte dómok és kápolnák falai között feleség az ősi ének:

Boldogasszony anyánk
Régi nagy pátrónánk
Nagy inségben lévén
Igy szólit meg hazánk:
Magyarországról
Romlott hazánkról
Ne feledkezzél meg szegény magyarokról.

Nagyváradon az ünnep alkalmából a székes-egyházban ünnepélyes szent misét **Steinberger** Ferenc kanonok mond; az ünnepi szónoklatot pedig **Fálffy** Béla főreáliskolai hittanár tartja.

Egyszermindt a plébánia templomokban is énekes miséket mondanak, s a Szent László templomban Schwagon Erzsébet operaénekesnő egy »Ave Maria«-val emeli az istentisztelet fényét.

Ellentétek.

I.

Tűnő napok.

Ha tűnt a perc, — ha múlt a nap,
S év évre gyűlt mögöttem,
Hogy mit visz el sok tűnde perc —
Azon sohsem tűnődtem . . .
— Tűnő napok
Rohanjatok! —
Hisz jó a kor; az édes, —
Mikor enyém a vágy, a láng!
Legyek csak majd húsz éves!

S ha tűn a perc, — ha múlt a nap
S az év csak nő mögöttem, —
Ugy fáj nekem, ha jó a perc,
De már is multba röpben . . .
— Tűnő napok
Maradjatok!
Hisz ez a kor az édes
Enyém a hit, a dal, s a vágy!
Legyek mindig husz éves!

II.

Utcán.

Ha zúg, zajong napközti a város,
S jövök itt az utcákon át
Olyan vigasztaló a láрма,
S mind, — mit lelkem körébe lát.
Van hát még hely, — hol fény sz árnyék
Olyan csodásan szertelen,
S oly sok talány megoldhatatlan
— Eppen mint benn a lelkemen . . .

Ha meg váratlan, néha napján,
Kijél még az utcán talál,
Ugy fáj, ha már a sok nagy utca
Kihalt, sötét, mély csöndben áll,
Minden pihen, minden lenyugszik, —
S e nyugalom oly idegen . . .
Nincs! — hát az utcán sincs örök harez
Mint itt — benn a lelkemen.

Dutka Ákos.

A biharmegyei elmeógyógyintézet.

A megyeházán tegnap délelőtt tartották meg az árlejtést a létesítendő biharmegyei elme-
gyógyintézet építésére. Az ajánlatok felbontása
Wallner Ödön vármegyei főügyész hivatali
helyiségében történt, ahol a főügyészen kívül

Varró Domokos kir. főmérnök és **Szárthory**
Endre kórházi gondnok voltak jelen.

Az 540,00 korona költséggel előirányzott
építkezésre *tizenhat* ajánlat érkezett, amelyek
közül azonban csak ötöt vett figyelembe. a
később üléselő kórházi választmány.

A többi tizenegy vállalkozó ugyanis csak
csoportmunkára tett ajánlatot, így például vas-
munkára, asztalosmunkára, de nem a teljes
építkezésre. Az említett öt ajánlatot beadták:
Rendes Vilmos 12.8%, **N. Szabados** József
(B.-Gyula) 15.25%, **Radnai** József (Budapest)
10.75%, **Incze** Lajos és **Tsa** 17.8% ifj. **Rimán-**
nóczy Kálmán 21.9% engedménnyel.

Az ajánlatok összehasonlítása 11 óráig
tartott. Ezután rögtön ülést tartott a kórházi
választmány. Az ülésen **Szunyogh** Péter alis-
pán elnöklése mellett résztvettek: **Papp** János,
Hegyesi Márton, **Bonyitay** Vincze, **Orley** Kál-
mán, id. **Gálbory** Sámuel, **Fráter** Imre, dr.
Szatmári Király Andor, **Wallner** Ödön, dr.
Miskolczy Árpád, **Révész** Vilmos, dr., **Varró**
Domokos, **Keszthelyi** Zoltán és **Szárthory**
Endre.

A választmány konstataulta, hogy a beadott
ajánlatok közül az ifj. **Rimánóczy** Kálmán
ajánlata a legelőnyösebb, aki az előirányzott
504.000 koronából 2.19 százalék engedményt
ajánlt. A 21.9 százalék 112,860 korona en-
gedménynek felel meg. A választmány az ifju
Rimánóczy Kálmán ajánlatát fogadta el, az
után megalakította az elmeógyógyintézet építé-
sét ellenőrző bizottságot. A felügyelő bizottság
elnöke lett **Papp** János főjegyző, tagjai: **Wall-**
ner Ödön, **Orley** Kálmán, **Fráter** Imre dr.,
Szárthory Endre, **Varró** Domokos, **Pekanovits**
Imre, **Korbély** József és **Csordacsics** Ferenc:
Az árlejtés eredményének jóváhagyása után az
elmeógyógyintézet felépítéséhez azonnal hozzá-
kezd a vállalkozó.

* A polgármester szabadságon. **Rimler**

Károly polgármester napok óta gyöngölkedik.
A város ügyei miatt nem szándékozott az év-
ben szabadságidőt élvezni, de megtámadt egész-
ségének helyreállítása végett hosszabb időre
szabadságra megy. Távollétében **Bordé** Ferenc
főjegyző vezeti a város ügyeit.

* **Uj szent István-szobor.** Magyarország
dicső védszentjének, **Szent István**nak a Nagy-
Körös mentén levő **Kocsér** község hazafias kö-
zönsége szobrot állít, a melyet **Szent István**
napkor e hó 20-án lelepleznek le nagy ün-
nepélyességgel. A szobrot **Jankovits** Gyula
fővárosi szobrász készítette.

* **Röpirat Mangra eilen.** Az aradi g. kel.
püspök választás óta erős támadások jelennek
meg a püspökké választott **Mangra** Vazul el-
len a lapokban. Most pedig egy röpiratban
támadják meg a volt nagyvárad püspöki hely-
nököt. **Papp** János nagyvárad hírlapíró »Rész-
letek Mangra Vazul viselt dolgaiból. A meg-
tért agitátor« cím alatt röpiratot adott ki,
amelyben élesen támadja **Mangrát**, mint haza-
árulót. A füzetet **Szell** Kálmán miniszterelnök
és **Wlassics** Gyula kultuszminiszter figyelmébe
ajánlja.

* **A városi árvaház jötevői.** Nagyvárad
városi árvaházának igazgató-választmányára nevé-
ben a gondnoki hivatal ez uton nyilvánítja há-
lás köszönetét az árvaház következő jóakarói-
nak, a kik leánynevelője által 1901—1902.
tanév folyamán készített iskolai kézimunkákért
az árvaház céljaira adományoztak. A kegyes
adakozók a következők: **Andrássy** János kano-
nok 4 kor., **Grócz** Béla apát 10 kor., **Steinber-**
ger Ferenc kanonok 4 kor., ifj. **Moskovits**
Mórné 5 kor., továbbá özv. báró **Gerliczy** Fé-
lixné egy kosár ribizlit és özv. des **Echerolles-**

Kruspér Sándorné szül. báró **Gerliczy** Stefánia
többféle zöld főzeléket adományoztak az árva-
háznak.

* **A hadapródok egy része itthon.** A had-
apródiakola három évfolyamának növendékei
kik terepfelvétel céljából Eger vidékén tar-
tózkodtak, tegnap, csütörtökön délután haza-
érkeztek, hogy a király ő Felsége születése
napját itthon méltó módon megünnepelhesék.
Ugy a tanárok, mint a növendékek a legjobb
egészségben — és bizony sokaknak legnagyobb
örömeire érkeztek Nagyváradra, szaporodva ta-
pasztalatban, tudományban és becstületet sze-
rezve a magyar honvéd névnek messze, a kék
tenger partjainál, kék szemű olasz hölgyek
előtt is.

* **Utazás léghajón.** Három bécsi közös
hadseregbeli tiszt bravuros utazásáról érte-
sülünk. **Petróczy** István százados, **Lépes** fő-
hadnagy és **Sarlay** hadnagy e hó 10-én lég-
hajón Bécsből Csongrádra utaztak. Reggel 8
órákor indultak és már délután 5 órákor tel-
jesen jó kondícióban megérkeztek Csongrádra,
hol szívélyes fogadtatásban részesültek a me-
rész utasok.

* **A városi villamos-telep.** A városi
villamos világítás és villamos vasut részére
szükséges villamerő előállítására Nagyvárad
városa nagy szabású központi telepet létesít. A
telep helyét több területet jelöl ki, ahol a
szükséges vízmennyiségre nézve próba furások-
kat rendez. Tegnap egy beadvány érkezett a
városhoz, amelyben **Lövy** J. József ajánlatot
tesz, hogy a villamtelep céljaira vásárolja
meg a város a vársáncz mellett levő **Dunkel-**
féle malom épületét. A beadvány szerint itt
már van kazánház, kémény, lakóház stb. A
telepet 80,000 koronáért hajlandó lenne a
város részére átbecsátani. Ez a telep jelenleg a
László malom tulajdona.

* **Botha vezérkari főnöke Magyarországon.**
Potocky Dotton, Botha búr táborok hős ve-
zére, aki a délafrikai háborúban több sebet ka-
pott, ma Fiuméba érkezett. Gróf **Potocky** csak
átutazóban van Magyarországon, Svájcban fog
letelepedni.

* **Családi ünnep Alesuthon.** **József** **Agost**
főherceg a múlt napokban töltötte be har-
minczadik esztendejét, ez alkalomból a szokott-
nál nagyobb fényvel ültette meg a család a
születési évfordulóját. Reggel az alesuthi ká-
pólnában a főhercegi család misét hallgatott,
melyen az uradalom egész tisztikara jelen volt,
este pedig az est ebéd idején a parkot fénye-
sen kivilágították.

* **Pasteurról.** Abból az alkalomból, hogy
Pasteur szobrát most leplezték le **Doleban**, a
francia újságok megint sokat foglalkoznak aki-
tűnő tudóssal. A nagy ember végtelenül sze-
rény, elvonuló és szinte a gyámoltalanságig
szemérmes természetű volt. Féltség és bátor-
talan: a nyilvánosságot éppen séggel nem sze-
rette, csak a színházba ment el néha: de az
egyetlen társaság, amelyben kitűnően érezte
magát — az akadémikusok gyűlése volt. Egyet-
len egy ülésről se hiányzott soha. Egyszer a
veje, **Vallery-Radot**, akit nagyon szeretett, el-
csalta nagy nehezen sétálni a nagy **bulvárra**
sőt arra is rá tudta venni, hogy betérjen vele
ebédelni egy fényes, elegáns vendéglőbe. Az
öreg ur azonban rettenetesen **kényelmetlenül**
érezte magát ebben, az ő lelkének oly idegen,
ragyogásban, feszengett, mozgolódott, azután
egyszerre csak fölkelt és hasztalan volt a ve-
jének minden marasztalása, ott hagyta az elő-
kelő vendéglőt és sietett haza. Nem hiába
prédikálta egész életében, hogy vigyázni kell
az egészségünkre és óvakodni minden ártó
baktériumtól: e szerint élt is. Szinte kinos
gondossággal törölgette, hámoztta és mosta a
gyümölcsöt, mielőtt a szájába vette: né **marad-**
jón rajta egy fia baktérium se. Egyszer — a
veje birtokán időzött, akkor — cseresznyét is
adtak az asztalra. Ő minden szemet gondosan

egy pohár vízbe mártogatott, mielőtt megette volna. Eszrevette, hogy valaki mosolyog ezen a nagy vigyázatosságon, ránézett és szemrehányó hangon mondta:

— Kár nevetni barátom, mert amit én teszek, az köteles védekezés.

Es elkezdte magyarázni, hogy — mi ellen. Tűzbe jött magyarázati, míg a torka ki nem szikkadt és akkor, mielőtt megakadályozhatták volna, fenéki üritette a poharat, amelybe a cseresnyét mosogatta. Mikor észrevette, hogy mit csinált, komolyan megjéjt: a baktériumok azonban kíméletesek voltak az ő nagy ellen-ségükhöz: semmi baja sem lett a víztől.

* **Előléptetés.** A vallás- és közoktatási miniszter *Krüger* Viktort, a nagyváradi állami főreáliskola kiváló, tudós igazgatóját jelenlegi minőségében és állomáshelyén a VII. fizetési osztály harmadik fokozatába léptette elő.

* **Az elmés kalauz.** A napokban egy nagyobb városban 4 tagból álló társaság szált fel a gyorsvonatra és mivel bizonyos hűsítő italok utáni vágy is elfogta őket, — az érkező kocsiiban foglaltak helyet és iddógálás közben blattozáshoz is fogtak.

Végre bejött a kalauz és kérd a társaság tagjaitól a jegyet. A társaság egyik tagja szórakozottságból a vasuti jegy helyett a kezében levő *tökfűköt* nyújtotta át a kalauznak.

Erre a kalauz meghajtotta magát és ily szavak kíséretében adta vissza a kártyát a nyugodtan tovább játszó urnak:

— Bocsanat! Nem tudtam, hogy *uraságod arczképes igazolványt utazik!*

* **Öngyilkos százados.** Titokzatos öngyilkosság történt tegnap a fővárosban. *Mollinek* János negyvenkét éves közös hadseregbeli százados agyonlőtte magát a Szentháromság-utca 3. szám alatt levő legénylakásán. A százados a térparancsnoksághoz volt beosztva, ahol ő kezelte az árvák és özvegyek pénzét. Már hat nap óta nem járt be a hivatalába. *Klausz* Borbála nevű takarítónőjének azt mondta, hogy rosszul érzi magát, belső baj gyötri. Orvossal még sem kezelte magát, mert — mondta — azok nem értenek semmit a betegségek gyógyításához. Tegnap egész nap odahaza volt. Este kérdezte tőle a takarítónője, hogy hozzon-e vacsorát, a mire a százados azt felelte, hogy csak bort kér. Ezt az asszony elhozta s aztán távozott a lakásból. Többet nem látta élve a századosot. *Klausz* Borbála reggel háromnegyed hat órakor külön kulcsával benyitott a lakásba. A századosot félig levetkőzve találta a szoba pamlagán. Már akkor hideg volt a kat natiszt teste. Értésítették a mentőket, a kik már csak a halált konstatálhatták. Valószínű, hogy a százados még az éjszaka folyamán lett öngyilkossá. Hatlövetű revolveréből jobb halántékába lőtt s a golyó a bal halántékán ment ki. Holttestét beszállították a XVI-os helyőrségi kórház halottas kamrájába. A hivatalban vizsgálatot indítottak, a melynek eddig nincs pozitív eredménye.

* **Az amerikai magyarok zászlója.** Mint a clevelandi »Szabadság« írja, az amerikai magyarság óriási előkészületeket tesz annak a díszes, páratlanul szép nemzeti lobogónak a méltó fogadására, melyet az Országos Nemzeti Szövetség a tengerentúrra küld. A lobogót az Országos Nemzeti Szövetség e hó 17-én vasárnap, bocsátja nagy útjára. Mielőtt azonban a zászló végleg elhagyná a hazai földet, az Országos Nemzeti Szövetség több fővárosi egyesület részvételével ünnepélyes búcsuzást rendez. Az ünnepélyen, melyen az egyesületek zászlai alatt jelennek meg, *Balás* Árpád igazgató-elnök mond utolsó istenhozzádot a zászlónak s az »Aczéhang« dalkör a Szózatot és a Himnuszt énekli el. Az ünnepély vasárnap, 17-én délelőtt háromnegyed 8 órakor lesz a keleti pályaudvar főhomlokzata előtt, hol *Zseni* József, az Országos Nemzeti Szövetség New-Yorkba utazó zászlóvivő küldötte a

kibontott zászlóval jelenik meg, hogy a nagy-közönség még egyszer gyönyörködhesse a nem-sokára immár Amerikában lobogó nemzeti zászló pompás színeiben. Az ünnepély nyilvános.

* **Katholikus tanítók zarándoklata Rómába.** A katolikus anyaszentegyház feje és büszksége, *XIII. Leo pápa* a jelen évben üli meg trónraléptének huszonötödik évfordulóját. A lélekemelő ünnepségek kiemelkedő pontja lesz az a fényes zarándoklat, a melyet a magyar katolikus tanítók rendeznek az örök városba, a Szentatya elé, a kiben ők a nevelők jóságos mesterét tisztelik. A zarándoklatban minden katolikus vallásu egyházi és világi tanár, tanítónő, tanár, óvónő részt vehet, valamint a többi kath. hívek is, kik a Szentatya előtt hódolatukat bemutatni óhajják. Indulás f. évi szeptember 16-án délután 6 órakor lesz a budapesti keleti pályaudvarról. A visszautazás 4 tervezet szerint történik és ennek alapján változik a részvételi díj is. Jelentkezni augusztus 31-ig lehet a rendező bizottságnál Esztergomban, mely bizottság a legnagyobb készséggel szolgál felvilágosítással az ez iránt hozzá fordulóknak.

* **Élő fátyla.** Borza Ferenczné, a benkidi váltóór felesége, tegnapelőtt tüzet akart gyújtani, és hogy a fa minél előbb meggyuljon, petróleumba mártott egy forgácsot és azt gyújtóval lángra lobbantotta. A hirtelen felcsapódó láng a ruhájába kapott és a megremült asszony kirohanva segítségért kiabált. Közben, bár a segítségül érkezők ruháját lelépték róla, oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a munkácsi kórházban, ahová be-szállították, nagy kínok közt meghalt.

* **Eljegyzés.** *Liszka* Béla, a városi gazdasági ügyosztály tehetséges és szorgalmas tagja eljegyezte *Kovács Szerén* kisasszonyt Hajdu-Hadházáról.

* **Holttest a sineken.** Folyó hó 10-én a kora reggeli órákban Munkácson a vasuti ór egy hullát talált a vasuti sinek közt, a zsidó temetővel átellenben, mely törzsével a pályatesien feküdt, míg térdben elvágott lábai a sineken kívül maradtak. Valószínű, hogy az elgázolás éjjelkor történt a néálul, hogy észrevették volna s így az állomási főnökség csak reggeli 7 óra után jelentette az esetet a munkácsi rendőrkapitányi hivatalnak. Ez a körülmény a nyomozást némileg megnehezíti, mert a remes leletnek időközben tömérdek nézője volt, kik a hullához is hozzányúltak s ezzel az esetleg nyomra vezethető jelek felismerését nehezebbé tették. A hullában Korényi János 20 éves asztalossegédet ismerték fel. A nyakán és a fülek mellett erős zúzódásból eredő sebek láthatók, miből azt lehet következtetni, hogy öngyilkos lett. Azt is beszéltek, hogy Korényit megölték és hogy a gyilkosok tettük elpalástolása végett már élettelen állapotban hurczolták a sinekre. Korényi különben verekedő legény hírében állott és halálát megelőzőleg is korcsmai verekedés miatt volt a rendőrségre idézve. A rendőri vizsgálatot megindították.

* **A boldogtalan finneek országából.** Egyetlen művelt rokonaink a finneek, akik a »világ-béke« hangzatos jelszavának égése alatt jutottak a legnagyobb szolgaságba, most passzív ellentállásra határozották el magukat az orosz kormányval szemben. Helsingforsból jelentik: Legutóbb volt az ujonczozás. A behívott 24.000 hadköteles közül alig néhány ezer jelentkezett. Az orosz kormányzó erre újra kitűzte az ujonczozást és szigorú intézkedéseket rendelt el, de kancsukával is csak kilenc ezer hadkötelest tudtak behajtani a két ujonczozáson. A két községek megtagadták az ujonczozási bizottságokban való részvételt, mire súlyos pénzbírságot róttak rájuk. Kimenne községet háromezer márkával sújtották és

zálogul lefoglalták az árvaházat a hozzátartozó telekkel. A passzív ellentállás egyik módja az Amerikába való tömeges kivándorlás. A jelen év első felében 72.369 ember vándorolt ki Finnországból a múlt év 7706 kivándorlójával szemben; a hazájukból távozók közt 8701 férfi volt.

* **Bika a háztetőn.** A jó ráótiak legel-tetés czimén egy tehenet huztak föl a tornyukra. Hogy azonban egy bika önkéntesen egy háztetőre vonult föl, ennek a ritka látványnak voltak tanui Nagy-Kozár község lakói. Szemtanu adja elő a dolgot. A faluból egy bika vétel útján egy pécsi mézszáros tulajdonába ment át. A bika a falu végén valamitől megjéjt és beszaladt egy falu-széli majorba. A kocsiszin alá menekülve, hátul kiszökött. A szin hátsó részén a föld jóval magasabb, mint elől, úgy, hogy a tető és az emelvényes föld, ahova a bika fel-szökött, közel vannak egymáshoz. Így a bika könnyen felmehetett a tetőre. Odafönn a nép szórakoztatása czéljából néhányszor fel és alá sétált, természetesen, ahová lépeit gyenge lábai alatt ropogott és törött a cserép, a lécz. Nagy nehezen sikerült a fennen szálló bikát a földre terelni, ahol megkötözték. A bikának ez volt utolsó nevezetes tette és szereplése, mert aztán elhajtották a mézszáros számára.

* **Adomány a népkönyvtárnak.** A következő sorok közlésére kéretünk: Néh. dr. Molnár Jenő bápatos szülei: *Markbreit* Sándor és neje a népkönyvtár részére, melynek az elhunyt buzgó hive volt, ötven koronát adományoztak. A népkönyvtár bizottság ez uton mond köszönetet ezen, a boldogult intenczió-nak megfelelő adományért.

* **Temetés.** Általános részvét kísérte örök nyugvóhelyére az oly fiatalon, élte virágában elhunyt *Stern* Ilonkát, *Stern* Herman városunk derék s közbecsülésben álló polgárának leányát. A szertartás a családnak Sipos jogtanár szülőjében levő lakásán folyt le s innén vount a gyászmenet a sírkertbe. A nagyhidfőnél nagy közönség várakozott a menetre, tekintve azt, hogy a gyásház a várostól rendkívül messze esett.

* **Öngyilkos óvónő.** *Völgyi* Malvin, vereskei (Bereg megye) áll. óvónő lakásán felakasztotta magát s mire családja az öngyilkosságot észrevette, már halott volt. Levet nem hagyott hátra és így végzetes tettének oka ismeretlen. Valószínűleg hirtelen jött idegrohamban követte el az öngyilkosságot, mert már hosszabb idő óta buskomor és zárkóztott volt.

* **A hű szolgál.** E hó 10-én volt *Lőrincz* napja, boldog emlékü bibornok-püspökünk név-ünnepe. Az idén már szomorú volt ez évforduló. Nem tiszteleghetett a papság, nem imádkozhatott a hívek serege a főpásztor hosszú életeért, mert a ki fényt árasztott egyházmezejére, már pihen sírboltjában. Azért írjuk e sorokat, mert e napot arra használta fel az elhunyt jóságos főpap egykori hű szolgálja *Orosz* Péter, hogy lerója a kegyelet adóját volt ura iránt és e napon személyesen helyezett díszes nagy élővirág koszort a néhai bibornok sírjára.

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet** 5-ik évtársulatának befizetései ma azaz pénteken ünnep miatt d. e. 9—11-ig teljesítendők.

* **A szekér aldozata.** Aki szórakozottan jár-kezel az utcán, azt leghamarabb az utcán robogó kocsi részéről érheti baleset, amint ezt az utcai balesetek statisztikája igazolja. Hogy azonban lassu hajtás mellett is történhetik katasztrófa, ha nincs meg a kellő figyelem az emberben, erre nézve példa az a szerencsétlenség, ami tegnap történt a Kolozsvári-utcán. Egy napszamos *Braun* József butorának szállítását végezte. Midőn egy márvány asztallappal a fején gondtalanul haladt a kocsiuton, a Léderer- és Kálmán gyár egyik szeszszállító szekere közeledett feléje. Minthogy

a mozgó felek egyike sem vette észre a másikat, a szegény napszámos és a kocsis összeütköztek, a minék természetesen a gyengébb fél adta meg az árát. A súlyos teherrel lassan haladó kocsis nem gázolt ugyan keresztül az elötött emberen, de mégis súlyos sebet ejtett rajta, a menyben a kocsis rudja a mellén, sive táján érte őt s a heves lökés folytán szonnal összerogyott. A szerencsétlenül járt napszámost dr. Barna Armin vette gondozás alá. Hasznos Mihálynak hívják s Gondos Sándor hentesnél van alkalmazva. A balesetről Réthy József rendőrkáplár jelentést tett a kapitányságnál.

MULATSAG.

Dalverseny a Félix-fürdőben.

Az újvárosi ev. ref. egyházi énekkar, mivel az augusztus 3-iki dalstélye a nagy zivatar miatt nem sikerült, a Félix-fürdőben rendez augusztus 17-én délután 6 órakor kezdődőleg egy dalversenyt, igen szép és tartalmas műsorral.

Az énekkar meghívókat nem bocsát ki, hanem ezton hívja fel a nagyközönség figyelmét. Belépti díj 60 fillér és 1 korona.

A gyermekzenekar estélye. Az újonnan szervezett nagyváradai gyermek fuvó-zenekar 1902. augusztus 20-án Karger Sándor nyári kerthelyiségében ruházat és szerelvényeinek gyarapítása javára zártkörű nyári táncmulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 60 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogadják.

TAVIRATOK.

Dessewffy püspök kitüntetése.

Budapest, aug. 14. (Saj. tud. táv.)
A pápa Dessewffy püspököt pápai trónállóvá és római gróffá nevezte ki, mely kitüntetést a püspök táviratban legott meg is köszönte.

Miniszterelnök a királynál.

Budapest, aug. 14. (Saj. tud. távir.)
Széll Kálmán holnap Ischlbe utazik, s csak 18-án jön Budapestre, hol résztvesz az ünnepi körmenetben és disztribúciót ad.

Franzia hírek.

Lesseveu, augusztus 14. Piongouvelinben és Pionnozonerben a kongregacionista iskolákat ma délelőtt egy század gyalogság asszisztenciája mellett bezárták. A lakosság ellenkezését az apácák éltetésével és éljen a szabadság! kiáltásokkal fejezte ki. (M. T. I.)

Amerikai magyar zászló.

Budapest, aug. 14. (Saj. tud. táv.)
A nemzeti szövetség amerikai magyaroknak ajándékozott zászlaját vasárnap indítják hosszú útjára.

Uj vállalat arató szerszámok gyártására.

London, augusztus 14. Mint a lapok New-Yorkból jelentik, egy új nagy amerikai trust alakult mindenféle aratószerszámok gyártására. A trust International Charwester Company céget fog viselni és több mint 120 millió dollár tőkével rendelkezik. Az új társaság a Mac Cormack Company vezetése alatt fog állani. (M. T. I.)

Váratlan ítélet.

Budapest, aug. 14. (Saj. tud. táv.)
A jászberényi ügyben Almássy volt főispánt Török polgármesterrel együtt Verseghy korcsmáros javára 14268 korona öt százalékos kamata és perköltségek; 2200 kor ügyvédi díj megfizetésére ítélte a bíróság.

Körber Ischlben.

Bécs, augusztus 14. (Saj. tud. táv.)
Körber miniszterelnök ma délelőtt ő fel-ségéhez Ischlbe utazott.

A délamerikai harcztérről.

New-York, ug. 13. Egy port of spaini távirat szerint 1100 főnyi fölkelő csapat támadást intézett Cumana ellen. A város védelmezőinek száma csak 350.

Az angol király utazása.

London, aug. 14. Edvárd király e hó 17-én Coverbe utazik, ahol a nyár hátralevő részét eltölteni fogja.

A libanoni kormányzó kijelölése.

Konstantinápoly, aug. 14. Az a hír, hogy a hatalmasságok a libanoni kormányzói állásra kizemelt négy jelölt közül, t. i. Jusuf, Fethi, Morel és Mussaffer közül egyiket se fogadták el, alaptalan. A nagyhatalmasságok képviselőinek eddig még nem volt alkalmuk hivatalosan nyilatkozni valamelyik jelölt felől. A Calice bárónál, mint a diplomáciai kar doyenjénél, két ízben folytatott bizalmas megbeszélések csak a portával való megegyezés előkészítésére vonatkoztak, a megegyezést magát a külügyminiszternél tartandó konferencián akarják létrehozni. Ehhez azonban a szultán még nem adta meg hozzájárulását. (M. T. I.)

Életunt bárónő.

Trieszt, aug. 14. Harger Alicze bárónő, egy 36 éves magánosan élő nő, tegnap felakasztotta magát és meghalt.

Az orosz császárgyakorlatok elhalasztása.

Pétervár, augusztus 13. A Ruszkij invazid szerint a Porsk melletti császárgyakorlatok Miklós csár rendeletére nem szeptember 4-én, hanem 11-én fognak kezdődni. (M. T. I.)

A portugál királynő utazása.

Aix les Bains, augusztus 14. Mária Pia portugál királynő ma ideérkezett. (M. T. I.)

Bajorok küldöttsége Kufsteinban.

Kufstein, aug. 14. Délelőtt 10 órakor 700 bajor érkezett ide Vaagen tábornok vezetése alatt, a kik a Zachsenklemmben tartandó ünnepségekhez utaznak. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzrel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik.

62.

Ugy vágtattak most, mintha üldöznék őket, pedig nem is találkoztak elő emberekkel. Keresztülkutatottak a pihenőkön a romokat, de nem akadtak senkinek sem a nyomára. Pohrebnél azután utólkért két tejjesen meztelen alakot, akik ijedten menekültek előlük a sásba, a tatárok azonban csakhamar fölkeresték és előharczol-

ták őket. Egyikök törődött aggastyán, a másik karcsu, tizenöt-tizenhat éves gyermek volt. Vacszogott a foguk a félelemtől s alig tudtak szólni.

— Koldusok vagyunk, — dadogta az öreg. En cziterázom, ez a néma fiu meg a vezetőm.

— Honnan jöttök? Beszélhatsz bátran, nem lesz bántódástok!

— Sorba jártunk minden falut, uram. Volt jó csizmánk, jó ruhánk, sipkánk, de ránkrontott egy ember és elvette.

— Voltatok Roslogiban?

— Voltunk. Öt nap előtt.

— Láttál valami különösöt?

— Nem én, uram! Browarkiban hallottuk, hogy lengyelek jöttek oda, de mások meg azt mondták, hogy nem lengyelek, hanem kozákok.

— Előrel hangzott föl Skrzetuski szava.

— Es mentek tovább. Lenyugvóban volt a nap éppen, mint akkor, amikor először találkoztok a kapitány Helenával és kocsija mellett lovagolt ezen az uton. Piros volt az égboit, csöndes, meleg, barátságos az este. De akkor boldogság feszítette a Skrzetuski mellét, édes reménység és virágos hit, most pedig a pokol gyötrelmeit kínlódta szívében, s a kétségbeesés szárnyán rohant előre. Bizonyára Bohun járt Roslogiban, gondolta. Elrabolta, sohase látom már őt! De megcsillant a reménység is: hátha a herceg volt, aki megmentette Helenát! Vad vágatásban multak az órák, a hold följött már, meg is futotta az utját s már haloványodott is. Szakadt a tajték a lovakról, amelyek hőrögyve futtak. Elérték az erdőt, át is haladtak rajta, most rögtön meg kellett látniok Roslogit. Egy szempillantás elég lesz, hogy mindent megtudjon. A szél sivitva csapott az arczába, sipkája a földre hullott, lova megingott alatta. Még egy étolsó ugrás. És ebben a percben rettenetes, nem is emberi ordítás szakadt föl a Skrzetuski melléből: nem látott odalenn semmit, sem a házat, sem az istállókat, a csűröket, a kertet. A hold odavilágított a pusztá helyökre, ahol elszenesedett gerendák, busromok éktelenkedtek. Csönd volt köröskörül.

Az árok előtt állottak. Skrzetuski a magasba emelte karját és irózatossá haraggal rázta meg a fejét. Mögötte leszállottak lovaikról a tatárok, ő keresztül ment az árkon egy épen maradt gerendán s az udvar közepén egy nagy köre ült. Körünezett, idegenül, tanácstalanul, mintha először volna e helyen s tájékozni akarná magát. Szinte elvesztette az eszméletét, szót sem szólt, két kezébe fogva mélyen lehajította a fejét s mozdulatlanul úgy ült ott, mintha aludnék. De nem aludt, rettenetes merevség bénította meg a tagjait és az irtózat szörnyűséges képei szorongtak lelkében. Látta Helenát, úgy mint elvált-uk perczben, csak az arcát takarta előle sűrű köd. Szét akarta tépni ezt a ködöt, de nem bírta s válnia kellett tőle, utra mennie, anélkül, hogy arcát látta volna. Gyors egymásutánban futotta meg most gondolatban utját. Látta a Sacwilichovski arcát, a Grodsickiét és leg hosszabban a Saglobáét. Aztán jött visszafelé és tudta, érezte, hogy most itt van Roslogiban s ül a romok között egy kődarabon, föl akart kelni, folytatni szeretne volna az utját, de végtelen gyöngességében nem tudott fölállni. Mintha mázsás súlyok húzták volna vissza őt helyére.

Igy ült üldögélt ott. És elmúlt az éjszaka. A tatárok tüzet gyújtottak, lóhúst sütöttek, azután jóllakottan elaludtak. De alig pihentek egy órát, lódobogás verte fel őket. Ijedten ugrottak föl kerítették egy hosszú rudat és fehér kendőt kötöttek reá, hogy ellenségnek ne nézék őket a közeledők. Kiszárvátva meg is érkezett egy jókora csapat lovas, körülfogták a tatárokat s kikérdezték őket, egy követ kísérelőnek vallották magokat s arra a kérdésre, hogy ki a követ és hol van: odamutattak a kövön ülő alakra. Hogy ki legyen és mi járatban van, azt nem tudták megmondani.

A csapat vezetője leszállott lováról s néhány társával fölbállagott a dombra. De alig ért a holdvilág hunyó sugarában ülő alaknak a közelébe, nagyot kiáltott:

— Skrzetuski! Hitemre mondom, hogy Skrzetuski!

A kapitány meg sem moccczant.

— Kapitány uram, nem ösmersz rám? En vagyok, Byhoviec! Mi bajod?
Skrzetuski csak egyre hallgatott.
— Ebredj föl az Isten szerelmére, pajtások, jöjjetek ide!

A herceg seregének az előrseit vezette Byhoviec. Most már közeledett a többi csapat is. A hír, hogy megtalálták Skrzetust, mint a tűz futott végig a sorokon és a tisztek sietve jöttek az elveszettnek hitt bajtárs üdvözlésére, köztük a kis Wolodyjovskij és Longinus is.

De hába szöfögötték barátjukat, hiába mógatták, karjainál a levegőbe emelték — nem szólt ő, nem ösmert meg senkit. Szeme kifejezés nélkül meredt maga elé, talán látta is őket, de nem tudott hozzájuk szólani. A körülötte állók egyszerre észbe kaptak. Megösmerték a helyet, megértették, hogy az üszkös gerendák és szétrombolt falak nemcsak a Kurcevicek ősi fészkeinek, hanem a Skrzetuski boldogságának is a romjai.

— A fájdalom elvette az eszét, — mondták.

— Kétségbeesésében megtévelyodott.

— Vezessétek a hercegre, talán az ő látása meggyógyítja.

Longinus zokogva tördelte a kezét. Félkörben állottak Skrzetuski körül, részvételnéztek. Fájdalmasan sóhajtottak és sokan törülgették könnybelábadó szemüket.

Egyszerre magas, tiszteletreméltó alak haladt át a soraikon, odalépett Skrzetuski mögé és mindkét kezét fejére tette.

Mukhoviccki volt a prépost.

Mindannyian elnémultak és letérdeltek, mintha csodát várnának a préposttól. Ő azonban nem tett csodát. Kezét ott nyugtatta Skrzetuski fején, föltekintett a csillagos égre és fennhangon imádkozni kezdett.

(Folyt. köv.)

latokkal f. évi augusztus 28-án rendezi Miskolcson az V. országos sörárpavását a megyeház nagytermében. A gazdasági egyesületek országos szövetsége már megküldötte erre vonatkozó jelentését az összes törvényhatóságokhoz.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, aug. 14.

Osztrák hitel	— — — — —	697.—
Magyar hitel	— — — — —	701.—
Allamvasut	— — — — —	—
Rimamurányi	— — — — —	509.50
Magyar jelzálog	— — — — —	472.—
Szigetvári	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Határidők.

Budapest, aug. 14.

Buza októberre	— — — — —	8.01
Buza áprilisra	— — — — —	8.98
Tengeri	— — — — —	5.16
Rozs okt.	— — — — —	6.58
Zab ápr.	— — — — —	6.—
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	—96

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. aug. 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	121.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	118.60
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	97.80
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	100.—
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — —	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	— — — — —	205.50
Tiszszabályozás sorsjegy-kölcsön	— — — — —	162.—
Osztrák járadék papírban	— — — — —	101.50
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	301.50
Osztrák korona járadék	— — — — —	121.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	59.50
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	150.50

Osztrák magyar bank részvény	— — — — —	16.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	739.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — —	712.—
Párisi visita	— — — — —	85.15
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	— — — — —	19.05
Németbirodalmi márka	— — — — —	117.—
Londoni visita	— — — — —	289.77
20 márkás arany	— — — — —	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzálog, személyi hitel, tárcza váltók, tiszti és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénzintézettől.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

NYILTTER.

A Mezey féle házban

(Kossuth Lajos-utca)

egy 5 szobás

1. emeleti lakás

november 1-től kiadó.

278

Kálmán Sándor

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindennemű alakításokat és javítást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

KÖZGAZDASÁG.

Sörárpavásár Miskolcson.

Az országos gazdasági egyesület szövetségve a helyi hatóságokkal és gazdasági tár. u.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Felix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	730	950	—	—	450	850
Vásártér	>	722	931	*114	287	420	824
V.-Velence	>	740	1000	1135	258	500	856
Rontó ↑	>	754	1014	1150	309	514	901
Püspök-fürdő	>	805	1025	1155	314	519	915
Felix-fürdő	érk.	817	1037	1208	328	536	941

Felix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Felix-fürdő	indul	820	1042	*1215	330	539	951
Püspök-fürdő	>	838	1100	1227	342	556	963
Rontó ↑	>	842	1104	1232	346	560	1004
V.-Velence	>	856	1116	1246	359	574	1018
Vásártér	érk.	912	1117	102	415	630	1030
Nagyvárad	>	905	1127	—	—	625	1028

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Van szerencsénk az építő közönségnek b. tudomására hozni, hogy helyben a

„KNAPP FERENCZ-féle“

téglyárat üzembe hoztuk és a legjobb hírnévnek örvendő

tégla és fedélcserép

gyártmányokból, a legjutányosabb árak mellett *eladásra* készlet tartunk.

Téglyagyár telefon: 220. sz.

Központi iroda telefon: 75. sz.

Incze Lajos és Tsa,
építési vállalkozók.